

Ustawa o prawach i obowiązkach ucznia uchwalona przez Sejm

Kategoria: Edukacja, Kultura i Sport

Opublikowano: czwartek, 04, czerwiec 2026 12:35

Piotr Majoch

Odłony: 68

29 maja br. Sejm uchwalił zmianę ustawy - Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw. Uchwalenie inicjatywy legislacyjnej znanej szerzej jako ustawa o prawach i obowiązkach ucznia jest następstwem szerokich konsultacji angażujących m.in. nauczycieli, uczniów, związki zawodowe, organizacje młodzieżowe czy środowisko dyrektorskie. W odniesieniu do pierwszej wersji projektu wprowadzonych zostało szereg zmian.

Projekt ustawy o prawach i obowiązkach ucznia został przedstawiony przez MEN w lipcu 2025 r. i od początku wzbudził bardzo duże zainteresowanie we wszystkich kręgach związanych z oświatą. Zasadniczym celem projektu było kompletne uregulowanie kwestii praw i obowiązków uczniów, jako materii, która dotąd była niewłaściwie rozumiana. W ocenie projektodawców miało się to wyrażać poprzez przeniesienie tych zagadnień na poziom ustawowy, a także wprowadzenie katalogu działań wychowawczych i kar wraz z procedurami ich nakładania oraz uporządkowania sytuacji uczniów pełnoletnich w zakresie informacji o uzyskiwanych ocenach oraz usprawiedliwianiu nieobecności.

Z perspektywy dyrektorów szkół oraz organów prowadzących najdalej idącą zmianą miało być natomiast powołanie rzeczników praw uczniowskich na szczeblu szkolnym (obowiązkowo), gminnym/powiatowym (fakultatywnie, z możliwością zawierania porozumień i wyznaczania wspólnego rzecznika dla takich jednostek) i wojewódzkim (przy kuratorach oświaty), a wreszcie Krajowego Rzecznika Praw Uczniowskich.

W toku procedowania projektu w Sejmie obowiązek powoływania szkolnych rzeczników praw uczniowskich został odroczony do 1 września 2028 r. Do tego czasu funkcjonowanie szkolnych rzeczników będzie możliwością, lecz jeszcze nie obowiązkiem. Zmiana wynika z postulatów zgłaszanych przez organizacje zrzeszające dyrektorów szkół i związki zawodowe. Innym postulatem uwzględnionym w trakcie prac nad ustawą było proponowane przez środowiska oświatowe odformalizowanie procedury wymierzania uczniom kar i pozostawienie reżimu decyzji administracyjnej tylko w odniesieniu do kary najsurowszej, tj. kary skreślenia z listy uczniów. Informacje dotyczące kar mają być natomiast przechowywane w aktach osobowych ucznia przez okres roku, a nie trzech lat, jak w pierwotnej wersji projektu. Wreszcie, w odpowiedzi na postulaty środowiska rezygnuje się z wymogu tworzenia rad szkół i placówek w oświacie niepublicznej.

Jak podaje Ministerstwo Edukacji Narodowej, w toku konsultacji społecznych zgłoszonych zostało ok. 700 opinii i uwag. Na dalszym etapie, w okresie styczeń-luty br. możliwa była ocena projektu za pośrednictwem Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej. Propozycje legislacyjne zostały odebrane pozytywnie. Tylko wśród nauczycieli poparcie dla inicjatywy wyraziło 48,6% respondentów, a sprzeciw zadeklarowało 15,5% badanych. Wśród największych obaw wskazywano nadmierne uprzywilejowanie uczniów wobec nauczycieli i osłabienie funkcji wychowawczej szkoły.

Źródło: [MEN](#)